

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyenlő részletekben 10 fillér.
Árzságok, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Lesz-e választás?

Budapest, 1900. április 21.

A szabadelvűpárt husvét idején szabadságának csöndjét különféle híresztelések zavarták meg. Erősen feszegették azt a kérdést, vajon lesz-e országgyűlési képviselőválasztás még az idén? Voltak, akik azt állították, hogy okvetlenül még ez ősszel választani kell, ha csak a Széll-kormány megbukni nem akar. Ez pedig józanul fel nem tehető egyetlen kormányról sem.

Akik az idejű választást, mint „conditio sine pua non“-t állították fel, azok a következőképpen okoskodnak: A szabadelvűpárt csupa heterogén elemekből áll. Az ellenzék szintén dirib-darabra van törve. Egy része szemmel láthatólag a kormánypárttal tart. A másik része ezzel szemben a legmerevebb ellentállást fejt ki. Egymással szemben nagyobb ellenzék képeznek, mint a kormánypárttal szemben. Ez igen egészségtelen parlamenti állapot.

Magában a szabadelvűpártban sem áll különben a dolog. Ebben vannak Bánffyisták, vannak Szilágyisták, vannak nemzeti pártiak, vannak Tiszaisták, vannak kálvinisták és szabadelvűek, vannak katolikusok és reakzionáriusok, csak Széll Kálmán miniszterelnöknek nincs pártja. Ennek csak egy megbízhatatlan, numerikus többsége van, mely talán holnap vagy holnapután hagyja cserben a kormányt. A fondorlatok mindennaposak. Bánffy Dezső báró akezióba lépett. Lapot indított, mely az ő politikáját képviseli és kiméletlen hangon ír főként Széll Kálmánról. Ez a lap tartja a Bánffystákban a lelket, kik már majdnem elvesztek, elenyésztek volna a szabadelvű tömegben. Most azonban élednek, ébrednek, tömörülnek. Közel van az idő, hogy nyíltan megtámadják Széll Kálmánt és mögötte többé nem fognak tétlenül gunynyaszkodni. Támaszkodnak pedig a Bánffysták a protestántizmusra, a szabadelvűségekre és a sovínizmusra. Meg kell valánunk, hogy mindezek a tényezők politikai akezió szempontjából csakugyan kitűnő támasztékok. De eddig csak a biztatás, a „fellovalás“ stádiumában vannak ezen felekezeti, szabadelvű és sovínizista tömörülések. Azt azonban bajos volna elhítenni bárkivel, hogy erre a tömörülésre főként felekezeti színezet szerinti szervezkedésre szükség lenne. Konstatálnunk kell azonban, hogy az izgatás ez irányban szakadatlanul folyik és akadnak protestánsok, akiknek sikerült bizonyos fájdalmakat és sérelmeket szuggerálni. Nem is csoda ideges korunkban az ilyen politi-

kai hipnotizálás. De bátrak vagyunk kérdezni minden okos és elfogulatlan embert, vajjon Széll Kálmán politikája szolgálhat-e okul aggodalomra bármely felekezetre nézve? Van-e, lehet-e okuk és joguk panaszkodni a protestánsoknak az elnyomatás miatt? Bátran megmondhatjuk, hogy nem.

Ez lenne az egyik részről az ellenségeskedés Széll Kálmán ellen. A másik irányzat szintén ilyen híreszteléseken alapul. Ez meg a volt nemzeti pártot akarja elidegeníteni Széll Kálmántól. Ezeket a volt nemzeti pártiakat még azzal nyugtalanítják, hogy Széll Kálmán nem tudja megtartani a velük kötött paktumot. Nincs módjában, hogy közülök minisztereket neveztesse ki, mivel legelső helyről állítólag kijelentették, hogy azon politikusok közül pedig, a kik részt vettek az obstrukcióban, miniszter nem lesz. Ez a legveszedelmesebb precedens lenne, mert így ilyen parlamenti forradalom útján is lehetne miniszteri tárczához jutni.

Mennyiben alapos ez értesítés, nem tudjuk. Tény az, hogy eddig csakugyan miniszter nem lett a volt nemzeti párt soraiból. De tény az is, hogy megbízható forrásból sehol nem olvastuk, sehol nem hallottuk, hogy Széll Kálmán miniszteri tárczát ígért volna a nemzeti párt tagjainak, mikor a parlamenti békitési tárgyalások folytak. Sőt éppen ellenkezőt, vagyis azt, hogy Széll Kálmán nem ígérhetett miniszteri tárczát a volt nemzeti pártiaknak, bizonyítanak a Széllkabinet alakulásának körülményei. Ebben a tekintetben Széll Kálmánnak egy határozott kijelentésére hivatkozhatunk. Ugyanis Széll Kálmán kinyilatkoztatta, hogy a minisztereket kizárólag a szabadelvűpártból veszi. Hisz kettő kivételével az összes miniszterek tagjai voltak a volt Bánffykabinetnek is. A két új miniszter pedig a szabadelvűpártnak volt tagja. Ezen az elven a nemzetipárti beolvadás sem változhatott. E szerint az állítólagos paktum alapján konstruált valamely koalíciós miniszteriumról szó sem lehetett kezdettől fogva sem.

De hát azt mondják, ott van Gullner Gyula belügyi államtitkár kinevezése! Hát ez mit jelent? Nem-e a titkos paktum nyilvánvaló jele, melyet Széll Kálmán a nemzeti pártiakkal, a klerikálisokkal, a reakzionáriusokkal kötött.

Sőt éppen Gullner Gyula belügyi államtitkári kinevezését az őszi választások biztos előjelének, az antiliberalisok felülkerekedésének és a sovínizista-liberalis, „Populus Bánffyánus“ gyökeres kiirtására való törekvésnek tekintik. Mert némelyek szerint most vagy soha végezni kell ezzel.

a haddal és az új rendszert tényleg életbe kell léptetni és Széll Kálmánnak a saját képére és hasonlatosságára kell új parlamentet teremteni. A Gullner kinevezése a kezdet ehhez az akezióhoz.

Már a taktikai tervet is elárulják ama bizonyos lapok. Először is a megbízhatatlan főispánokat fogják kiirtani. Körülbelül a mostani főispáni állomány felét fogják lefejezni. Persze csupa Széll- és Gullner-féle főispánalak jön a helyükbe. Ezekkel azután az ősszel megcsinálják a választást, melyhez a pénzt az arisztokrácia és a főpapság adja. De Széll hűségese ellenzékéről is gondoskodott. Vagyis az Ugron-párt és a néppárt fog kapni kerületeket, a Kossuth-párt felett pedig meghúzzák a lélekharangot. Így adja vissza a nemzeti párt és a néppárt a Bánffynak és függetlenségi kálvinista barátainak az 1896-iki híres és erőszakos választásért a kölesönt. Érdekes a dologban, hogy ugyanazok az organumok és politikai közegek, kik ezen auspiciumok mellett kilátásba helyezik az őszi választásokat, más oldalon még azt híresztelik, hogy az ősszel még sem lehet választás.

Nem lehet — mondják ők — mert nincs pénze Széll Kálmánnak. Nem lehet választás addig, amíg a protestánsokat le nem kenyerezik. Illetőleg még kívánságait ki nem elégítik. Mert a protestánsokkal még nem lehetne okosan beszélni. Nem lehetne választás a kvóta törvénybe íratása előtt, mert ez borzasztó izgató anyag. Ezzel nem lehetne belemenni a harciba. Nem lehetne addig választást csinálni, amíg a tőzsdembereivel nem számolt Széll Kálmán. Be kell várni tehát a pénzpiac konszolidációját, mert Széll Kálmán csak aztán válogathat a börziánerek között.

Lesz-e választás, nem lesz-e választás? Ez a perpatvar nagy izgalomba hozta a szabadelvűpártot. Sőt már „scénák“ is játszódtak le a szabadelvű-pártkörben és ennek viszhangja van a különböző szabadelvűpárti organumokban. Állítólag hallották, hogy Széll Kálmán a szabadelvűpárt némely tagjait „Elfaltesek“-nek nevezte, kik vele szemtől-szembe odaadással hódolnak, de titokban aztán Bánffyval konspirálnak ellene. Állítólag Széll Kálmán igen kemény szavakat mondott ezekre a politikusokra, — mert a Bánffysajtó részéről feszegetett ischli-i klauzula ügyében ezen politikusok keze játszott közre, — a miniszterelnök többek között kijelentvén, hogy ezt tűrni nem fogja. Azt is híresztelik, hogy Fejérváry Géza báró most már szintén határozottan Bánffy Dezső báró ellen fordult.

Ime a tünetek, mikor már ember ember hátán küzd és kilépnek a homályból, az inkognitóból. Mérkőzni és felszámolni akarnak egymással. Ennek kétségkívül legalkalmasabb módja lenne az új választás. De ettől a gondolatától valósággal borzadnak minden párton. A parlamenti helyzet szanálása végett egyelőre enyhébb eszközről akarnak godoskodni. Azt mondják, hogy a szabadelvű-párt Széll Kálmán mellett a jövő héten összeülő képviselőházban tüntetést akar rendezni és Bánffy izgatásait szóvá teszik. Azt akarják, hogy szint valljanak. Csakugyan érdekesnek kínálkozik ez a flotta-demonstráció.

R.

Választási fuvardíjak Háromszékmegyében.

Háromszékvármegye törvényhatósági bizottsága közelebb tartott rendkívüli közgyűlésében a vármegye területén fekvő nagyjait ilyefalvi, kovásznai és kődivásárhely-vidéki választókerületre nézve az országgyűlési képviselőválasztások alkalmával az 1899. évi XV. t. cz. 8. §-a alapján fizethető fuvarbéréről megalkotta szabályrendeletét, melyet jóváhagyás végett fölterjesztett a belügyminiszterhez. A szabályrendeletet az alábbiakban közöljük:

1. §. A fuvarbér a választó jogosultaknak a választás helyére s onnan visszaszállítás fejében tekintettel a közlekedési viszonyok fejlett voltára az év minden szakában egyenlően, mind a négy választókerületre nézve a választási hely távolsága szerint fuvaronként 1 km.-től 20 kilométerig 4 koronában, 20 km.-től 30 kilométerig 5 koronában, 30 kilométeren felül 6 koronában állapítatik meg.

2. §. Ennek megfelelően a négy választókerület községeinek távolsága szerint a fuvarbér a következő:

a) A nagy-ajtai választókerület: Székhely: *Nagy-Ajta*. Árapatak, távolság a székhelytől 23,2 km. fuvarbér 5 K. Baróth, 16,1 km. 4 K. Bodos, 21,5 km. 5 K. Bölön, 3,8 km. 4 K. Előpatak, 29,0 km. 5 K. Erősd, 29,0 km. 5 K. Hidvég, 17,2 km. 4 K. Köpecz, 10,4 km. 4 K. Közép Ajta, 4,2 km. 4 K. Lúget, 11,0 km. 4 K. Miklósvár, 5,7 km. 4 K. Nagy-Bacson, 22,2 km. 5 K. Száraz-Ajta, 19,0 km. 4 K. Zalánpatak, 16,0 km. 4 K.

b) Az ilyefalvi választókerület: Székhely: *Ilyefalva*. Aldoboly, távolság a székhelytől 2,3 km. fuvarbér 4 K. Angyalos, 17,5 km. 4 K. Árkos, 13,6 km. 4 K. Besenyő, 23,1 km. 5 K. Bikfalva, 11,2 km. 4 K. Bodok, 20,8 km. 5 K. Bodola, 19,3 km. 4 K. Bodzaforduló, 36,6 km. 6 K. Bodzavám, 38,6 km. 6 K. Bükszád, 37,6 km. 6 K. Dobolló, 12,2 km. 4 K. Egerpatak, 19,3 km. 4 K. Eresztevény, 23,0 km. 5 K. Étfalva-Zoltán, 16,0 km. 4 K. Feldoboly, 29,2 km. 5 K. Fótcs-Martonos, 17,5 km. 4 K. Gidófalva, 15,0 km. 4 K. Kálnok, 18,7 km. 4 K. Kilyén, 6,8 km. 4 K. Kisborosnyó, 25,0 km. 5 K. Komolló, 12,6 km. 4 K. Kőkös, 5,5 km. 4 K. Kőröspatak, 14,9 km. 4 K. Lisznyó, 10,0 km. 4 K. Málnás, 26,9 km. 5 K. Márkos, 17,4 km. 4 K. Mikó-Ujfalu, 33,5 km. 6 K. Nagy-Borosnyó, 20,5 km. 5 K. Nyén, 15,5 km. 4 K. Szacsva, 18,9 km. 4 K. Oltszem, 20,6 km. 5 K. Réty, 20,6 km. 5 K. Sepsí-Magyarós, 14,7 km. 4 K. Sepsí-Szentkirály, 46,0 km. 4 K. Szentiván-Laborfalva, 10,4 km. 4 K. Sztibodza, 55,6 km. 6 K. Szotyor, 3,5 km. 4 K. Uzon, 6,0 km. 4 K. Zalán, 20,1 km. 5 K.

c) Kovásznai választókerület: Székhely: *Kovászna*. Barátos, távolság a székhelytől 7,3 km. fuvarbér 4 K. Czofalva, 11,4 km. 4 K. Gelence, 12,3 km. 4 K. Haraly, 12,6 km. 4 K. Hilib, 20,9 km. 5 K. Imecsfalva, 12,8 km. 4 K. Kőrös, 3,5 km. 4 K. Papolez, 5,5 km. 4 K. Pákó, 3,6 km. 4 K. Páva, 6,4 km. 4 K. Petőfalva, 12,2 km. 4 K. Szőrese, 8,0 km. 4 K. Tamásfalva, 7,0 km. 4 K. Telek, 14,1 km. 4 K. Zabola, 8,4 km. 4 K. Zágón, 13,3 km. 4 K.

d) Kődivásárhely-vidéki választókerület: Székhely: *Kődivásárhely*. Albis, távolság a székhelytől 13,2 km. fuvarbér 4 K. Almás, 17,6 km. 4 K. Alsó-Csernát, 9,4 km. 4 K. Béla, 12,6 km. 4 K. Bita, 25,3 km. 5 K. Csomortán, 19,1 km. 4 K. Dálnok,

16,4 km. 4 K. Esztelnek, 15,4 km. 4 K. Felső-Csernát, 9,9 km. 4 K. Futásfalva, 11,3 km. 4 K. Hatolyka, 9,0 km. 4 K. Ikafalva, 11,2 km. 4 K. Karatna-Volál, 9,2 km. 4 K. Martonfalva, 12,8 km. 4 K. Kézdi-Martonos, 12,8 km. 4 K. Kézdi-Polyán, 9,2 km. 4 K. Kézdi-Szentlélek, 5,0 km. 4 K. Kurta-patak, 15,3 km. 4 K. Lemhény, 12,7 km. 4 K. Léczfalva, 24,7 km. 5 K. Maksa, 20,2 km. 5 K. Márkosfalva, 15,0 km. 4 K. Mátisfalva, 13,9 km. 4 K. Nyujtód, 7,6 km. 4 K. Oroszfalu, 2,0 km. 4 K. Ozdola, 10,4 km. 4 K. Peselnek, 9,2 km. 4 K. Sár-falva, 4,0 km. 4 K. Soósmező, 40,0 km. 6 K. Szárazpatak, 10,0 km. 4 K. Szászfalu, 6,2 km. 4 K. Szentkatolna, 4,4 km. 4 K. Torja, 5,2 km. 4 K.

3. §. Egy fuvaron a fuvaroson kívül az előbbi §-ban megállapított fuvarbérért legalább 3 választó szállítandó.

Ha a fuvaron kívül 3-nál kevesebb választó szállítatik, a fuvarbér 1 koronával kevesebb, ha több szállítatik, 1 koronával több lesz.

4. §. A jelen szabályrendeletben megállapított fuvardíjak csakis azokra az esetekre vonatkoznak, midőn az illető választó kerületben szavazásra jogosult választó, vagy vele egy háztartásban élő hozzátartozója fogadtatik fel a fuvarozásra.

5. §. A megállapított fuvardíjak a választóknak lakhelyüktől a választás székhelyére való oda- és visszaszállítására szólnak, miért is egyéb költségek fel nem számíthatók.

6. §. A választási székhelyek belterületeire nézve fuvarbér nem állapítatik meg.

7. §. A képviselő-választók fuvarozásánál az előfogat kényszernek helye nem lehet.

8. §. Ezen szabályrendelet m. kir. belügyminiszter ur ő nagyméltóságának jóváhagyása után a jelen országgyűlés berekesztését követő napon lép hatályba, s a jóváhagyástól számított (3) három évig tartó hatályval bír és mindaddig érvényben marad, míg a 3 év lejártá után új szabályrendelet hatályba nem lép.

Háromszékvármegye törvényhatósági képviselő bizottságának Sepsí-Szent-Györgyön, 1900. évi április hó 20-án tartott rendkívüli közgyűléséből.

Szentiványi Miklós,
alispán.

Ujdonságok.

— Személyi hír. Méltóságos és Főtisztelendő Pál István apátkanonok referens ur f. hó 24-én városunkba érkezett a helybeli r. kath. gymnasium látogatására.

— Időjárásunk. Mig a magasabb hegyekről a hó elnem olvad, a levegő hőmérséklete folytonos ingadozásnak van kitéve, ha egy pár szép napunk van, nyomban következnek a hideg északi szelek. Így van ez most. Mult hét végén egészen nyári időnk volt s hétfőtől kezdve ismét dermesztő hideg északi szelek uralkodnak. Általában az idei tavasz példátlanul szeles volt, mi a mezei terményekre rendkívül káros volt s a természet fejlődését nagy mértékben hátráltatja.

— Maródiság. A kik nem ismernek minket azt hiszik, hogy a székely nép rendkívül életre való. És ez igaz is, de csak annyiban, hogy a székely nép rendkívül szorgalmas és takarékos, de aztán minden egyéb hiányzik benne, a mi a nagyszorgalommal párosulva, nagy eredményeket lenne képes előidézni, így nevezetesen merőben hiányzik benne a vállalkozási szellem. A székely nép megteszi, a mit apái cselekedtek, megmiveli az ő földjét a maga rendje s módja szerint s felneveli azt a néhány darab marhát s ha gabonáján, marháján jól tudhat, megelégedett és boldog és soha eszébe sem jut, hogy azzal a rengeteg munkával, mit évenként teljesít, sokkal több jövedelmet lehetne elérni. Szóval az ősi konzervatívizmus utját állja minden haladásnak. Ennek egy példáját látjuk a Gelenczén és Gyulafalván virágzó erdőgazdaságnál. Gelenczén például közelebből egy nagyobb szabású gyár épült fel, körülbelül 150 ezer frt költséggel, melyből mintegy 80 ezer frt tisztán kézi és igás napszámra van előirányozva. Ezt a munkát természetesen, első sorban Gelencze és a közelben fekvő községek székely gazdái volnának hivatva teljesíteni s ily módon minden egyes ember két állatával szerezhetne naponta 4—5 koronát az egész nyáron át késő őszig,

csak hogy az a bökkenő, hogy az építésnél állandó munkásra lévén szükség, minden vállalkozónak egész őszig le kell kötni magát. És ezért nem akad vállalkozó, mert arra, hogy a székely ember az ő 2—3 vékás földjét ott hagyja vagy bérbe adja, nincs eset. Hiában bizonyítják be neki számokkal, hogy ő nemcsak, az egész termést hanem a földje árát, sőt két tinója értékét is kikeresheti a nyár és ősz folyamán, az nem határoz, a föld miveletlenül nem maradhat s neki nagyobb boldogság az a 20—30 hektó pityóka, melyet saját földjén termel, mintha másutt százakat keresne. És nincs a szónak és számnak oly meggyőző ereje, hogy a székely embert az ő meggyőződéséből ki tudja billenteni. Ez az eset áll a székely hegyekben levő gyártelepek egyéb munkáival is. Az ember azt hinné, hogy ezek a nagy vállalatok a jóllét kutforrásai és azt tapasztaljuk, hogy a háromszéki székelyek alig vállalnak ott munkát. Az olaszok előnek távoli hazájukból s csupán Gelenczéről körülbelül 80 ezer korona munkabért visznek el évenként, a székely pedig turja a földet és kapálja az ő pityókáját. Ezzel a kérdéssel foglalkozva, nem mulaszthatjuk el azon nézetünknek kifejezést adni, hogy a közigazgatási hatóságok talán hasznos dolgot művelnének, ha az ügyet kezükbe véve, bizonyos hivatalos garanciák kilátásba helyezése által igyekeznének a székely munkásokba egy kis lelket önteni s rábírni, hogy ne Romániában keressék a boldogulást, hanem itt a hazában. A gelenczei és gyulafalvi erdőgazdaság bizonyára sokszorosan több jövedelmet és sokkal biztosabb kereset forrást adna, mint a romániai vállalkozás, mely többnyire balul szokott kiütni.

— Nagylukú alapítvány. Andrásy János, nagyváradi apátkanonok ur értesülvén azon törekvésről, a mely a szülő városban, Kődivásárhely-Katában levő négy osztályú róm. kath. gymnasiumnak főgymnasiummá való fejlesztése iránt megindult, mivel egyrészt szűkebb hazája ifjúságának hatholikus neveltetését mindenkor szíven hordotta, másrészt pedig, hogy szülőföldje iránti szeretetének és hálájának kifejezést adjon, a nevezett gymnasium czéljára — a jelen kedvező alkalmat felhasználva — örök alapítványképen 10.000 azaz tízezer koronát adományozott. Alapítványozó ur az erdélyi Püspök ur ő méltóságához küldött levelében kikötötte, hogy ezen 10.000 koronából 8000 azaz Nyolcezer korona fordíttassék a gymnasium alaptőkéjének gyarapítására, 2000 azaz Kettőezer korona pedig szolgáljon iskolai ösztöndíj-alapul, melynek kamata évenként az erdélyi püspöki főhatóság által a gymnasium legvallásosabb, legszegényebb és legjobb előmeneteli tanulójának jutalmazására fordíttassék.

— Utczai csendélet. (Beküldetett.) Rég köz tudomásu tény az, hogy Kődivásárhely városának egyetlen sétáló helyét a főtéren levő keskeny járda képezi. Ide szokott járni ur és szegény egyaránt, hogy üres idejében szórakozást keressen. Ámde esténként és ünnepnapokon ez az egyetlen hely is annyira igénybe van véve dézsza tündérekkel és urakkal, hogy azon ugy a sétálás, mint a közlekedés a szó szoros értelmében teljesen lehetetlen. Nagyon gyakran megtörténik az az eset is, hogy egy-egy ily szerelmes párnak a brutálitásig menő szemtelen szerelmi vallomásait is kénytelen végig hallgatni a sétáló közönség. Kíváncs voltna, hogy városunk főkapitánya intézkednék eziránt s vissza állítaná ama régi rendszert, mikor a cselédségnek nem volt szabad a járdán még csak megállani sem.

Iskolai ünnepély. A kovásznai áll. iskolánál az április 11-iki ünnepség, a husvéti szünidő miatt, e hó 21-én tartatott meg a központi iskola egyik tantermében, a következő programmal: 1. Megnyitó beszédet tartott Ignác László h. g. elnök. 2. Ima, énekelték az V—VI. oszt. leány növendékek. 3. Szavalt egy leánytanuló. 4. Nemzeti dal, előadták a IV—VI. oszt. fiúk és leányok. 5. Ünnepi beszéd, felolvasta Barthali János áll. tanító. 6. Szavalt egy VI. oszt. fiu. 7. Hymus, énekelték a növendékek. 8. Bezáró beszéd, olvasta Nagy Sándor ig. tanító. Végül Ignác László h. g. eln. meleg szavakban mondott köszönetet a vendégeknek a megjelenésért s a tanítói karnak a szép ünnepély rendezéséért.

— Polgári iskolai gyűlés. Az Országos Polg. isk. Egyesület brassó-háromszékmegyei-köre f. évi május hó 23-án d. e. 10 órakor a hosszufalusi áll. polg. iskolák helyiségében tartja meg évi rendes gyűlését. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1.

Killyéni Endre köri elnök megnyitó beszéde. 2. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. Milyenek legyenek a polg. isk. olvasókönyvek? Felolvassa Vajna Mihály sepsi-szentgyörgyi polg. isk. tanár. 4. Hogyan szerkesszük az évi értéktörteket? Vitatétel. Előadja Krbekné Lieber Ételka brassói polg. isk. igazg. 5. Az írásbeli dolgozatok egyöntetű javításának módjáról felolvas Zajzón Sándor kézdívasárhelyi polg. isk. tanár. 6. Dél-elti vagy egész napitanítás legyen-e? Vitalétel. Előterjeszti Borosnyai Katinka brassói polg. l. isk. tanitónő. 7. Évzáró vizsgálatok a polgári iskoláknál. Felolvasás: Tartja Zöld Sándor baróti polg. isk. tanár. 8. Jelentés az O. P. J. E. választmányának f. év április hó 22-én tartandó gyűléséről. Előadja Killyéni Endre hosszufalusi polg. isk. igazgató. 9. Indítványok. A gyűlésre a kör tagjait s az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az elnökség.

— Nyilvános köszönet. A Lampel R. Wodiánér F. és Fiai es. és kir. udv. könyvkiadó hivatal, mely polgári leányiskolánk iránt már többbizben tanubizonyosságát adta nagylelkűségének, a napokban ismét becses adományt járult az iskola felsegítéséhez. Megküldötte ugyanis teljesen díjtalanul királyunk, megboldogult királynénk s a közoktatási miniszter képeit, mégpedig kiadványainak legszebb és legnagyobb példányaitól, — összesen 42 kor. és 40 fil. értékben. Ezen megújuló támogatásért és értékes adományokért, fentemlitett Czégnek, hálás köszönettel vagyok a polgári leányiskola nevében, Balázs Márton igazgató.

— Meghívó. A Kézdívasárhelyi Önképző-és Műkedvelő-Egyesület igen t. tagjait és az érdeklődőket a f. év és hó 29-én d. u. 3 órakor megtartandó évi közgyűlésre van szerencsém az egyesületi Elnökség megbízása folytán tisztelettel meghívni az egyesületi helyiségbe. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztárnoki jelentés. 5. Számvizsgáló bizottsági jelentés. 6. Gazda jelentése. 7. Tisztújítás. 8. Indítványok. Greiszing József. egyh. jegyző.

Közigazdaság.

A gyümölcs értékesítése Erdélyben.

(—n.) „Mihelyt sikerül könnyen romló anyagot tartóssá tenni, okvetlenül beáll a nemzeti jólét tetemes gyarapodása is!”

Rége óta a főzelék, gyümölcs stb. eltarthatása igen korlátolt időre terjedt, mert ezen anyagok rövid néhány nap alatt erjedésbe, illetve rothadásba mennek át. Egy francziának, Appert Françoisnak azonban 1838. évben hosszas kísérletezés után sikerül légmentesen elzárt edényekben való megőrzés által hosszabb időn át eltarthatóvá tenni.

A modern technika vívmányai által ezen kezelés annyira tökéletesített, hogy eme tápszerek éveken át raktározhatók, anélkül, hogy minőségük legkevésbé szenvedne.

A művelt államokban alig találhatni háztartást, a hol egyik vagy másik conserv megszokott fogyasztási cikk ne volna. A legtávolabb eső faluban, mint a világtengert átszelő hajón a conserv tért hódított magának és az ujabkori hadseregek élelmezésénél teljesen nélkülözhetetlenné vált.

A Svájcban ujjabb időben a conservált gyümölcslé a lakosság tetemes részénél a szeszes italokat pótolja.

Ily körülmények közt a conserv-gyártás az utóbbi években váratlan felvirágzásnak indult és a mezőgazdaságra nézve is mindenütt áldásossá vált.

Az amerikai és ausztráliai gabona versenye által saját gabonatermelésünk napról-napra kevésbé jövedelmezővé válik. Ezen jövedelemnél mutatózó csökkenést csak úgy pótolhatjuk, ha a gyümölcs és főzelék termelésére nagyobb gondot fordítunk és azt fokozatosan emeljük.

Köztudomásu, hogy Erdély a természet által gazdag kincsekkel van megáldva és ha ezek daczára kellő jólétet nem tapasztalunk, úgy ez csak annak bizonyítéka, hogy a jelen korban nem a természeti kincsekben bővelkedő vidékek egyuttal a leggazdagabbak is, hanem igenis a jólét csakis ottemelkedik a kellő fokra, a hol a lakosság kellő tevénytiséget fejt ki.

Az említett műszaki vívmányok daczára gyümölcsünk conserválása érdekében nálunk ez ideig mi sem történt, holott a statisztika szerint az erdélyi részeken 17,336.215 termő gyümölcsfa van, melyek száma nehézség nélkül megtízszerezhető volna, továbbá bekorgyümölcs, eperféle, káposzta, hagyma stb. is bőven terem.

Jelenleg e termékek tetemes része megromlik és a megmaradó része sem értékesített kellő módon.

Kellő világításban látjuk a helyzetet, ha meggondoljuk, hogy hazánkba évente több millió korona értékű conserv-félék hozatnak be, még pedig az 1898. év folyamán az orsz. statisztikai hivatal adatai szerint behozatott:

1. Száritott főzelék	54.366	korona	értékben
2. Gyümölcs és főzelék conserv	576.640	„	„
3. Aszalt gyümölcs és cukor nélküliek	116.2210	„	„
4. Egyéb candirozott s befőtt gyümölcs, szörpök, izek, kocsonyák, levek stb.	426.600	„	„
5. Száritott szilva	4.841.731	„	„
6. Szilvaiz	1.676.220	„	„

Ez utóbbi két tételnek tetemes része az átméleti kereskedelemre esik, de a magas árak mellett behozott ládákban szállított finom szilva nagyobb része belfogyasztás tárgya, épugy, mint az 1-től 4-ig felsorolt conservek.

Mindezekkel szemben sikeresen versenyezhetnénk belföldön gyártott árakkal, ha megfelelő conservgyárunk volna.

De tökéletesen meg vagyunk győződve, hogy nemcsak sikerülend a behozatal legnagyobb részét elnyomni, hanem hogy nagymérvű kivitelünk is volna, mert izletesebb gyümölcs, mint Erdélyben, nem terem sehol.

7. Friss főzelék 965.096 koronáért

8. Hagymafélék 382.644 „

E tetemes behozatal lényegesen apasztható volna, ha a téli hónapokban ugyanezen saját termései cikkeit Németség példája szerint, conservált állapotban kerülnének forgalomba.

Folytathatnánk az ily vonatkozása adatok közlését, de a hely szűke miatt csakis azt említjük még meg, hogy hazánkba.

9. Friss alma és körte 1587,868 korona értékben hozott be.

Ezen utóbbi adat megdönthetetlenül bizonyítja tehetetlenségünk mérvét.

Gyümölcstermelésünket alig tudjuk értékesíteni óriási mennyiségek mennek veszendőbe és mindezek ellenére millió értékű gyümölcsöt hozunk be.

Mindezen szomorú tények csakis conservgyárak hiányával és az ez irányban szervezetlen kereskedelmünkkel magyarázhatók meg.

Ezen tarthatatlan állapot beszüntetése érdekében gróf Bethlen Miklós hunyadmegyei főispán kezdeményezése folytán, folyó hó 18-án Déván értekezlet tartatott, melyen az Erdélyi Gazdasági Egyesület alelnöke báró Jósika Gábor is részt vett és melyen elhatározták, hogy „Transsylvania” czim alatt egyelőre 200,000 korona alaptőkével, egy gyümölcs és vetemény értékesítő és feldolgozó szövetkezetet létesítenek, mely működését egész Erdélyre ki fogja terjeszteni.

A végrehajtó bizottság különben a következő felhívást bocsátotta ki, melyet egész terjedelmében közlünk.

Felhívás egy gyümölcs- és veteményértékesítő és feldolgozó vállalat létesítésére.

Köztudomásu, hogy hazánk erdélyi részeinek, különösen Alsó-Fehér, Beszterce, Brassó, Hunyad, Küküllő, Maros-Torda, Szeben, Torda-Aranyos, Udvarhely, valamint a Hunyaddal határos Arad és Krassó-Szörény megyéknek különösen gyümölcstermelése az utóbbi időkben erős lendületet vett és ma már oly tekintélyes, hogy ezen nyers termékkel úgy minőségére, mint mennyiségére nézve a legtöbb nemcsak hazai, hanem külföldi termelővidékkel is kiállja a versenyt.

Köztudomásu az is, hogy gyümölcsünknek ama részét, mely nem hozható piacra, mint első

osztályu kifogástalan minőség, a legtrikább esetben dolgozza a termelő úgy fel, hogy azt megfelelő árban értékesíthesse, továbbá conserv- és értékesítési gyáraink még nincsenek s így nagy mennyiségű gyümölcs egyenesen veszendőbe megy.

Köztudomásu továbbá az is, hogy a boggyógyümölcsök és eperfajok, valamint, a legjobb minőségben termelt vetemények, mint káposzta, hagyma, bab, borsó stb. kultiválása sokkalta nagyobb arányokat öltene, ha a termelő azokat biztosan értékesíthetné.

Köztudomásu végül az is, hogy a gyümölcs és a veteményconservok bevitelére hazánkba már nagyon jelentékeny pénzösszeget tesz ki.

Ezek után tehát nem indokolatlan a feltevés, hogy gyümölcsünkkel és veteményeinkkel tért foglalhatunk, azokat megfelelően kezelve és feldolgozva hazai piacunkról sok külföldit leszoríthatunk, sőt számos piacot külföldön is szerezhetünk, kell hogy szerezzünk.

Czélja tehát a társaságnak az lenne: Első rendű gyümölcsünket nyersterményekként, a többi gyümölcsféléket azonban, valamint a veteményfajtákat is gyárilag ész- és szakszerűen feldolgozva értékesíteni, még pedig aszalás, befőzés, bor- és pálinkagyártás által; esetleg kiállításokat rendezni s a nyereség egy részéből idő és alkalomhoz képest, a termelők között, kisebb-nagyobb díjakat osztani. Megerősödve, később alkalmas más központon is szükséghez képest, fióktelepeket lehet létesíteni. Ezen elvek alapján alólírottak egy ilyen gyári vállalatnak szövetkezeti uton az 1875. évi XXXVIII. t.-cz. (keresk. törv.) alapján való létesítését határozták el. Czim: „Transsylvania” erdélyrészi gyümölcs- és vetemény értékesítő és feldolgozó szövetkezet. Székhelye: Déva, Hunyadmegye. Alaptőke Egyelőre 4000 darab á 50 korona értékű részjegy, vagyis összesen 200000 korona vétetett számitásba, mely három részletben lenne befizetendő és pedig: 20 korona 1900. május hó 1-én, 20 korona 1900. június hó 15-én, 10 korona 1900. augusztus hó 1-én, Szavatozás: Az aláíró illetve részes csak a részjegy, névértékének erejéig szavatoz. A közelebbi részleteket az április végére egybehivandó alakuló közgyűlés fogja meghatározni.

Bizalommal fordulunk ezek után valamennyi gazdasági tényezőhöz oly kéréssel, hogy vállalatunk létesítéséhez úgy a maga részéről hozzájárulni, valamint baráti és ismerősei körében, a jó ügy érdekében buzgólkodni és ezzel a mezőgazdaság és az ujjkori technika között egy ujjabb szoros kapcsolatot létrehozására közreműködni sziveskedjék. A mellékelt aláírási ívet minél több aláírással ellátva f. évi április hó 14-ig „gróf Bethlen Miklós főispán Déván” czim alatt beküldeni kérjük. Azon biztos reményben, hogy jelen felhívásunk, mindenütt kedvező megbirálásban és elintézésben részesülend, maradtunk hazafias üdvözléssel Déván, 1900. márczius hó, 18-án az alakítandó „Transsylvania” erdélyrészi gyümölcs- és vetemény értékesítő és feldolgozó szövetkezet végrehajtó bizottság: Gróf Bethlen Miklós elnök. Andreics János bányaigazgató, Petrozsény. Apáthy Árpád dr. hunyadmegyei tiszti főügyész és nagybirtokos, Déva. Binder Vilmos erdömester és és nagybirtokos Szászváros. Jósika Gábor báró országos képviselő, az erdélyi gazdasági egyet alelnöke, nagybirtokos, Kolozsvár. Lázár László nagybirtokos Lapusnyak. Mara László hunyadmegyei alispán, nagybirtokos, Déva. Menking Frigyes bányaigazgató Brád. Mihi János dr. nagybirtokos, takarékpénztári igazgató, Szászváros. Nopcsa Elek báró orsz. képviselő és nagybirtokos, Szacsal. Simon Sándor áll. éremmel kitüntetett gyümölcskonzerv- és bogyártó (a végr. biz. előadója) Déva. Toroczky Miklós gróf orsz. képviselő és nagybirtokos, Kernyesd, tagok.

Jó eredményt kívánunk e felhívásnak s reméljük hogy a gazdaközönség jól felfogott érdekében nagymérvű belépés által lehetővé fogja tenni, hogy ezen gyár már legközelebb megkezdhesse hasznos működését. Hivatva van ezen gyár gyümölcsészétünket oly magas fokra emelni, melyet ma még nem is sejtünk, mert erdélyi gazdaságunkban a gyümölcs a jövő!

Aláírások a közgyűlésig elfogadtat ak, melynek határnapja legközelebb közzé fog tétetni.

HIRDETÉSEK.

Sz. 9—900.

Hirdetmény.

Kézdi-Vásárhely r. t. város központi választmánya közölni teszi, hogy az 1874. évi XXXIII. t.-cz., 1876. XVIII. és 1899. évi XV. t.-czikkek értelmében a kézdi-vásárhelyi városi választókerület országgyűlési választóinak 1901. évi ideiglenes névjegyzéke összeállítván, az az esetleges beérkező felszólalásokkal együtt az 1899. évi XV. t.-cz. 151. §-ának rendelkezéséhez képest 20 (husz) napon át, u. m. 1900. évi május hó 5-től 25-ig bezárólag, a rendes hivatalos órák alatt a városi polgármesteri hivatalos helyiségben közszemlére kitétetik, mely idő alatt azokat bárki megtekintheti és az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 43. §-a értelmében a kitétel ideje alatt délutánként 2—6 óráig le is másolhatja.

Ezen névjegyzék ellen az 1874.

évi XXXIII. t.-cz. 44. §-a alapján saját személyét illetőleg bárki felszólalhat, mások személyét illetőleg pedig az ezen választókerület névjegyzékébe felvett egyének felszólalhatnak, valamint észrevételeiket csakis az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 44. §-a értelmében felszólalásra jogosult egyének nyújthatnak be.

A felszólamlások f. évi május hó 16-tól 25-ig fogadtatnak el és a központi választmány elnökéhez, Bartók Károly városi polgármesterhez nyújtandók be.

K.-Vásárhelyt, 1900. évi április hó 24-én.

Bartók Károly,
központi vál. elnök.
48. 1—1.)

Kovács Dániel,
kp. vál. jegyző.
48. 1—1.)

Sz. 4744—899. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közölni teszi,

hogy Kiesid Sándor és neje Fábán Mária végrehajtónak Szakács Gyárfás és társai végrehajtást szenvedő elleni 160 K. 94 f. költség és jár. iránti végrehajtási ügyében a kézdi-vásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbíró) területén lévő, Gelence község határán fekvő, a gelencei 414. sz. tjkvben foglalt 1405., 1406. hrsz. egész ingatlanra 886 K. Az 1409., 1410. hrsz. egész ingatlanra 364 K. Az 1827., 1828. hrsz. egész ingatlanra 108 K. Az 1950. hrsz. egész ingatlanra 12 K. A 2221/3. hrsz. egész ingatlanra 8 K. 2484. hrsz. egész ingatlanra 24 K. A 2669., 2670. hrsz. egész ingatlanra 56 K. A 2721. hrsz. egész ingatlanra 52 K. A 3833., 3834., 3835., 3837. hrsz. egész ingatlanra 74 K. A 6265., 6266. hrsz. egész ingatlanra 100 K. A 6339. hrsz. egész ingatlanra 14 K. A 6726., 6727. hrsz. egész ingatlanra 10 K. A 7795/1. hrsz. egész ingatlanra 38 K. A 8806., 8807. hrsz. egész ingatlanra 130 K. Összesen 1926 koronában ezennel megállapított kikiáltási árral a C. I. alatt Szakács Ferencz javára bekebelezett haszonélvezeti

jog sérelme nélkül az árverést elrendeli, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi május hó 2-ik napján d. e. 9 órakor Gelence község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-kát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bányapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Kelt Kovásznán, 1900. évi január hó 10-én.

Száva s. k.,
kir. albiró.

(46. 1—1.)

Vendéglő áthelyezés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a volt „Korona” helyiségből jó hírnevű

Korcsmai kimérésemet

a Kertmege-utca 56. szám alá, a saját helyiségembe helyeztem át, ahonnan házhoz kihordva jó minőségű asztali fehér-bort 30 krért, azaz 60 fillért,

ürmös-bort	40	„	80	„
ó-bort szintén	40	„	80	„

árusítok el.

Midőn ezt szíves tudomására hozom, egyuttal az eddigi szíves pártfogást köszönöm s azt kérem irányomban tovább is fentartani.

Mély tisztelettel:

Jancsó Elek,
vendéglős.

(47. 1—0)

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron felvétetnek.

20% engedményt kap mindenki.

GUMMI

és halhólyag, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható óvszer férfiak és nők részére. Ára tuczonként eredeti párisi minőségben frt 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—. Bouts americ. tuczatja frt 3.—, 4.— és frt 5.—. Női óvszerek: Hasse tanár-féle frt 3.—, 4.— és frt 5.—. Earlet-féle frt 3.—, 4.— és frt 5.—. Menisga tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle is használatos. Ezen női óvszerek százszor is használhatók.

Hölgy szivacsok, valódi párisi, tuczonként frt 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és frt 6.—. Diana óv havi kötő nőknek, legjobb a világon, darabja frt 2.50.

Kimerítő árjegyzék zárt borítékban ingyen és bérmentve. Megrendeléseket pontosan és diszkrét eszköz utánvét mellett vagy a pénz előleges beküldése után.

J. REIF.
Bécs Brandstätte 3.
1881-ben alapított hírneves higiéniai specialista cég.

ki e hirdetésre hivatkozik!

Több mint

50 év óta sikerrel használtatik!

Az eszéki
arczkenőcs

és eszéki
SZALVATOR-szappan
eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztálanságát.

Valódi csakis a

DIENES J. C.

Salvator-gyógyszertárból

Eszéken felsőváros.

1 tégely eszéki arczkenőcs ára ... 70 fillér.
1 drb Salvator-szappan ... 1 kor.
1 tégely kézi paszta ... 1 „ 20 fil.
Lyoni rizspor kis doboz 1 kor., nagy dob. 2 korona.

Figyelmeztetés!

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrésztől és megfelelnek tökéletesen a 71012. sz. B. m. rendeletnek.

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva és kérik a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapesten:

TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszerésztárában

VI., Király-utca 12. sz. (43. 2—10.)

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelyt.